

הרב כ"מלאך"...

לעילוי נשמת הרב יאיר אוריאל זצ"ל

1. חגיגה דף ט"ז.

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' עבאות הוא: אם דומה הרב למלאך ה' עבאות – יבקשו תורה מפיהו, ואם לאו – אל יבקשו תורה מפיהו.

2. בעל ההפלאה, הקדמה לספר המקנה על מסכת קידושין, פתחא זעירא אות מג

הא דדימה אותו למלאך ענינו דכתיב ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, כי האדם נקרא מלאך ע"י עסקו בתורה הוא מתעלה ככל יום ממדריגה למדריגה כדכתיב יום ליום יביע אומר וגו'. והמלאכים נקראים עומדים שעומדים במדריגה אחת. כשעה שנבראו והיינו דכתיב בתהלים ס"ו קמ"ח יהללו את שם ה' כי הוא ציוה ונבראו ויעמידם לעד לעולם פי' שעומדים לעולם כשעת בריאתם ואמר כי צבא השמים יהללו את ה' על אשר צוה ונבראו לפי שאמרו נוה לו לאדם שלא נברא יותר משנברא והיינו מפני שהוא עלול לחטוא משא"כ במלאכים שהם עומדים במעלתם כתחילת בריאתם יאות להם להלל לה' על בריאתם. וכונת ר' יוחנן שהרב בשעה שמלמד לתלמידיו ישים כל מגמת פניו להעלות את תלמידיו ולהסביר בפנים יפות ולא יחשוב באותה שעה תועלת עליות עצמו, כי חשבו עליות עצמו הוא מניעת עליות תלמידיו וצריך להיות באותו שעה כמלאך הנקרא עומד ולא יחשוב כי בזה יתמעט חכמתו... למה משה דומה באותו שעה לנר שמונה על גבי מנורה והכל מדליקין הימנו ואין אורו חסר כלום.

3. עין אי"ה שבת ב', ה', נ"ז

המעלה העליונה של מנהיג האומה, הוא שיהיה מרגיש בעצמו שהוא כ"כ נתון לטובת המונהגים על ידו, עד שהוא מרגיש את ערכם ומצבם ואת טוב הסדרים שהם צריכים להם, לא כפי אותה ההשקפה המצטיירת לו בנפשו, כ"א כאילו ירד למצבם בכירור, וכאילו הוא עומד עמם על מצב אחד ומקום אחד. זאת התכונה העדינה, כשהיא מתגברת בשופט צדיק, תמשיכהו להיות הוא יורד אל העם, נוסע ומסבב למקומות מושבותיהם, וממילא ג"כ מנמיך את רוחו למצבם פנימה הרחוק מאד מערכו, ועי"ז יעלה אותם וינטלם, וישפט אותם משפט צדק והדרכת אמונה. שופט קדוש עליון כזה תדריכהו עז עצמתו הפנימית, ובלא שום שמירת משטר חיצוני

בדייקנות והטלת אימה של סדרים נימוסיים, יתקיים דבר משפטו וסדר פעולותיו. ... זאת היא המעלה שנתברך בה שמואל הנביא.

4. אורות התחיה כד'

אשרי איש שחושב עצמו כשיריים לגבי כנסת ישראל כולה, שהיא נחלת ד', שכל מחשבות לבבו, הגיונותיו, חפצו ושאיפתו, אמונתו ורעיונו, אינם כ"א חשק טמיר אחד להכלל כולו באוצר חיים זה, "לבתחסד עם קן דלילה, - דא כנ"י!" ההכרה הפנימית, שהננו שריגים מעץ חיים רב דליות ושגיא פרי, שכל מה שאנו יותר מעורים בגופו של אילן הננו חיים את החיים היותר שלמים ורעננים, בהווה ובנצח, היא תביא את תחית האומה למגמתה, היא ואך היא תקיץ את הקץ, שאליו אנו עורגים, ותתן לנו חוסן ישועות, והשרידים אשר ד' קורא, חסידי הדור, קדושי עליון, אין להם להסתכל בשום גרעון, בשום צד שלילי של כל נפש בישראל, הדבקה באיזה דבק בצור מחצבתה, כי אם להעלות את הנקודה הכללית שבכל נשמה פרטית ברום גבהה ובעלוי קדושתה. האהבה הבלי גבולית אל האומה, אם החיים שלנו, אינה יכולה להפחת משום סבה וכשלוך שבעולם, "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ד' אלהיו עמו ותרועת מלך בו". מתנשאים אנו מעל כל מחשבות השטנה של ההבנה השטחית, שתופסים בה מוסרים ומאמרים מיוחדים, שמעוררים על ידם כעס ושנאת אחים, ומלאי רצון ושקווי טל חסדים אדירים הננו שבים לחבק בזרועות אהבה את כל הנשמה לבית יעקב, החפצה לראות בשמחת גויינו ולהתהלל עם נחלתנו. דוקא מתוך האהבה הנאמנה, מתוך רחשי הכבוד היותר מסורים בכל חום רוח ונפש, הננו באים להכריז על התשובה אל התורה והמצוה, אל הקודש והאמונה, אל מורשת אבות ומסורת קדומים, אל אור ד' אלהי ישראל, המופיע על עמו ועל ארצו לעדי עד בגאון עזו. נתרחק נא מכל טינא, נתרומם מכל קטנות מזל ולב, נתעלה מכל שנאה וקנטוריה, נספוג נא את האהבה הרעננה ממקור עדנה, נרכיב את ענפי החסד על שרשי הדעה, את הוד החופש על הזרת השיבה, של האמון של כבוד הורים ומורים, אשר לעם עתיק אציל ואיתן. לתחיה איתנה זו קרואים אנו ואליה נבא, ארץ אבות החמודה, ארץ חיים לנו, היא תכשירנו לעילוי עילויים זה, אלהינו עולם ועד, הוא ינהגנו על מות.

5. אורות ישראל, ג, ה

הצמאון להבלע כולו ברוח ישראל צריך הוא להתגבר. לחשוב ישראליות. להרגיש ישראליות. לחיות חיים ישראליים, לראות בשמחת ישראל, זאת היא מגמה עמוקה גבוהה ורחבה, מלאה טל חיים של קודש, מובדלת מרגש דוגמתה אצל אוה"ע, שרפוד בהרבה שנאת הבריות ורשעה בלא אידיאל קדש פנימי. הצמאה לרוח האומה צמאה הוא לד', לאור תורה, ליושר, לחכמה וכל טוב ונעלה.

6. אורות ישראל, ד, ט

האבות משפיעים הם את הצד הטבעי שבכנס"י, ומשה רבנו את הצד הלמודי. והם ממוזגים זה בזה ומשפיעים זה ע"ז. ולעתיד לבא יתחבר לגמרי משה עם האבות, ויגלה במשיח בצורה כלולה מכל, ולמעלה ראש ינשא הצד הטבעי שבכנס"י, "מחשבתם של ישראל קודמת לכל", ויתראה לעין כל שהוא שורש כל התורה כולה, וכפי תגבורת הצד הטבעי שבאומה יתגדל העונג של חייה, והקדושה תהי' מדרושנת נחת ועונג לאין קץ ותכלית, מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. והתענוגים כמה דוממים הם, כמה נעימים הם, כמה מפוארים הם, כמה עדינים הם... ואנו מתעדנים ומתמלאים גודל קודש, שפעת קודש, רוח הקודש, ניצוצות של אורו של משיח נכנסים בנשמתנו, והריחו ביראת אלהים, ולא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכיח, ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לענוי ארץ, והכה ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע, ואין רשע, כי הרשעות תמחה, ועמך כולם צדיקים. ומי שריה טהרה מקליטת ריח גן עדן של משיח בו אינו רואה חובה על שום אחד מישראל, ואהבתו לכל אחד מישראל גדולה היא לאין קץ ותקר. רואה הוא את האור הגדול שבנשמתם, את סגולת פארם ואת זיו התשובה החופף עליהם תמיד, את ברק הקודש ואת אור השכינה שאינה זזה מהם בכל עת ובכל זמן, בכל דרגה ובכל מקום, "אני ד' השוכן אתם בתוך טומאותם", ובין כך ובין כך בנים אתם לד' אלהיכם. אשריך ישראל.